

Mykelvatn för 7000 år sedan

Jag råkade se en karta över Östra Nyland för 7000 år sedan. Geologerna har forskat i var strandlinjerna har gått i forna tider och i ett gradu-arbete från 2013 har Susanne Åberg samlat ihop informationen och bland annat finns där en karta över Lapträsk. Med hjälp av den informationen så har jag gjort upp en karta över södra Lapträsk så som det troligen såg ut för 7000 år sedan.

Jag har ritat in Lapträsk-Lovisavägen och Tessjö å samt en del bäckar i Hindersby. Klicka på bilden för att få den större. Den röda linjen är nutida strandlinje. Lovisa finns på en ö vid Lovisaviken (med rött) och man ser tydligt åsen.

Det syns att Hommansby åkrar låg under vatten och en vik från Litorina havet (som det kallas) gick ända upp till Bäckby och Hindersby längs nuvarande å. I Söörneseendan fanns en sjö vid Petjärmosan och den är ju bekant för alla som var med före årensningen.

Så här såg det ut (förutom lador och stolpar) för 7000 år sedan vid sjön på Petjärmosan som var en vik till Litorinahavet.

Som störst var Litorinahavet ännu tio meter högre så att bara Föusbjärji och Bisahöjden och liknande berg var kobbar i havet. Hela Pockarslätten låg under vatten och Lappträsket var en vik i Litorinahavet.

Det är mycket vanskligt att bedöma när strandlinjen var på en viss plats för landhöjningen var inte alls likformig utan ibland så steg vattnet i stället för att sjunka. Intressant är att alla insjöarna flöt ut i Bottenviken som låg över 100 meter lägre än nu. Därför är landhöjningen störst där nu också. Så småningom stängdes utloppen till Bottenviken och insjöarna började i stället tömmas via Kymmene älv som bara är omkring 5000 år gammal.

För omkring 5000-6000 år sedan var hela Hindersby ovanför havsytan – men troligen sank strandängar och våtmossar. Då gick en vik ännu upp till Harsböle och Lovisaviken gick upp till Hommansby norra del längs nuvarande Lappträsk å. Lovisa (Degerby) hade fått landkontakt. Kymmene älv börjar synas. Lägg märke till att Särkijärvi ligger mycket högt. Det är omgivet av land som aldrig var under vatten på Litorinahavets tid. Likaså Skokelträsket. Hopom träsk ligger också ganska högt över havet.

Ännu för tusen år sedan gick en vik upp nästan till södra Lappträsk och det börjar redan vara historisk tid. Man vet att handelsmän från Roslagen följde kusten till Ladoga och vidare till Volga redan på 500-talet eller tidigare. Nomadiska jägare och fiskare följde den bortdragande inlandsisen redan för 10 000 år sedan men boskapsskötsel kom troligen först för några årtusenden sedan. Strandängarna var utmärkta betesplatser även om de inte lämpade sej för odling förrän långt senare.

Ännu på senatens karta från 1874 fanns det en mängd våtmossar i våra skogar som först senare blev utdikade. Åkernamn som Petjärmosan och Aaltjärri visar att det var våta marker.

Enligt ny forskning lär det ha varit en verklig fimbulvinter år 536-538 på grund av två stora vulkanutbrott som skymde solen. Hälften av Sveriges befolkning försvann och stora byar blev öde. Från Uppsalatrakten flyttade många till Åland då odling blev omöjlig så fiske var enda näringen. Troligen var det lika illa eller värre i Finland på fastlandet.

Folkvandringar är inget nytt fenomen. Troligen var våra förfäder folk som sökte sej till kusten för att fiska och senare syssla med boskapsskötsel på stränderna och till sist odlade upp de ängar som inte var alltför vattensjuka.

Och här sitter vi nu och gnäller över att det är litet för varmt, eller litet för torrt (eller vått).

